

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Ranna-Põitse hoiuala

11.06.2025 (05.09.2025 täiendatud)

Andres Miller

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Ranna-Põitse hoiuala
KKR kood	KLO2000225
Asukoht (maakonnad)	Saare maakond (Muhumaa)
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2006
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	ei kohaldu
loodusreservaatide kogupindala	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite arv	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite kogupindala	ei kohaldu
piiranguvööndite arv	ei kohaldu
piiranguvööndite kogupindala	ei kohaldu
IUCN kategooria(d)	VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Ranna-Põitse loodusala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	227,93
Maismaa pindala (ha)	224,5
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	223,28
Kaitsekorralduskava nimi	Madise hoiuala ja Ranna-Põitse hoiuala kaitsekorralduskava 2016–2025
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2016–2025
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Andres Miller
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	11.06.2025 (05.09.2025 täiendatud)
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	varem hindamata
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	hoiuala asub Lääne-Eesti saarestiku biosfääri programmialal

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	KKK, Pärandniitude tegevuskava
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Pole asjakohane (liigid ei ole kaitse-eesmärgiks)	RT	määrus "Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas", korraldus "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri"
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud $\geq 90\%$ väärtustele	KKK	inventuur 2012. a
planeerimine	seisund	Milline on elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - $\geq 90\%$ seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	EELIS, KKK	2012. a inventuur on seni uusim, kuid üks suur lookooslus on inventeeritud 2020. a
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Olulised andmelüngad puuduvad/ei ole asjakohane	KKK	
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud kõigile (100%) kaitseväärtustele (kui asjakohane)	KKK	
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud kõikide kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	rohumaade hülgamine; ehitustegevus ja asustus; looduslikud protsessid; põllumajandusmaade kuivendamine; killustumine ja sidususe kadu (teede ja muude ehitiste rajamine, niitude metsastamine)	KKK;KKK;KKK;KKK;P ärandniitude tegevuskava	võsastumine, kulustumine, kinnikasvamine;ehitamine (hooned, rajatised);roostumine;kuivendamine (nt rannaniidud, madalsood);killustumine ja sidususe kadu (teede ja muude ehitiste rajamine, niitude metsastamine)
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid ei ole arvestatud või puudub vastav informatsioon	KKK	
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud kõikidele kaitseväärtustele	KKK	HA ja LoA kaitseväärtusena nimetatud tüüpe 5130, 6210* (see on LoA teisel HA-I), 6530* ja 7160 ning vaid LoA kaitseväärtusena nimetatud tüüpi 6270* pole HA-I leitud või on need teiste tüüpidenä määratletud

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati kõigi elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on nii kvantifitseeritud kui ajalisel piiritletud.	KKK	kehtib kõigi olemasolevate kaitseväärtuste (1630*, 6280*, 7230 ja 9070) kohta
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	RT	HA määrus
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	KKK	kaitse-eesmärgid on seatud kolmele II kat. liigile (kärbesõis, pruun raunjalg ja müür-raunjalg), mis pole veel kaitseväärtuseks nimetatud
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	RT, KKK	kaitseväärtusteks on pärandkooslused (mis vajavad majandamist)
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele. Kõik meetmed on SMART.	KKK	kõigi pärandkoosluste taastamine ja hooldamine
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Info puudub/ei oska vastata (tegevuskavas ja hindajal puudub teave tegevuste ulatuse ja/või piiriüleste tegevuste vajaduse kohta)	EELIS, KKK	HA piirneb lõuna- ja pisut ka idapool pärandkooslustega
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	KKK	igal surveteguril on meede
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	KKK	
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Jah - seire on piisav, et hinnata, kas kõik tegevused olid tulemuslikud/kaitse-eesmärgid on saavutatud	KKK, EELIS	KKK inventuure ette ei näe, tulemuslikkust saab hinnata hooldatuse järgi (kihid PLK_hooldatud)
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Ei - seire tulemused ei ole olnud sisendiks kaitsekorralduslikele tegevustele	KKK	KKK ei näe seiret ette (selleks puudub otsene vajadus)
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK, EELIS, eksperdiarvamus (piirkonna kaitseplaneerija ja maahoolduse spets.)	kaasamise koosolek toimus 17.05.2013, osales RMK ja maahooldajaid

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	EELIS	suur osa hoiualast on hoolduses (järelikul vähemalt osa maahooldajaid on kaasatud)
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei - konflikte ei tekkinud	eksperdiarvamus	piirkonna kaitseplaneerija ja maahoolduse spets.
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud pool-looduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud.	KKK, EELIS	eesmärk oli taastada 145 ha; 2015. a oli hoolduses 25,9 ha ja 2024. a 103,1 ha, vahe on 77,2 ha, mis on eesmärgist 53%
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (soolupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ükski planeeritud taastamistöö ei ole rakendatud	KKK, EELIS	hoiualal on 10 ha suurune madal soo (7230), millest KKK nägi ette 2 ha taastamise; madal sood pole pärast 2015. a enam hooldatud
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) hooldusest vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	KKK, EELIS	eesmärk oli hooldusse saada 202 ha pärandniite, 2024. a oli hoolduses 103 ha ehk eesmärgist 51%
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	liikide kaitse tagatakse koosluste hooldamise ja taastamisega
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, EELIS	KKK näeb ette u 13,5 km karjatarade rajamist; kuna ettenähtud aladest üle poole on hoolduses ja eeskätt karjatamisega, siis eeldatavasti on ka karjataradest vähemalt pool rajatud
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	liigirikaste madal soode hooldamine (II prioriteet) on lakanud	KKK, EELIS	enamik I ja II prioriteedi tegevusi on ellu viidud, aga plaanitud väiksemas mahus
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Ei ole asjakohane	KKK	KKK inventuure, seireid ja uuringuid ette ei näe
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, eksperdiarvamus (piirkonna kaitseplaneerija)	KKK vahehindamine on tegemata; kaitseväärtuste (kaitse-eesmärkide) muutmine on alles algusjärgus
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Ei ole asjakohane	KKK	rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed puuduvad
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärgi toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	MTÜ Muhu Loopealsed projekt 2014-2020.8.01.20-03 "PLK alade taastamine ning investeeringud loopealsel karjatamiseks" taastati loopealseid 16,19 ha, rajati karjaaedu 2430 m ning saadi 2 rorusilda ja 2 jooturitega veemahutit	eksperdiarvamus	piirkonna maahoolduse spet. Piret Sepp KIK-ist saadud info põhjal
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Pole asjakohane (liigid ei ole kaitse-eesmärgiks)	RT	liigid ei ole HA ega LoA kaitseväärtuseks
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	KKK, EELIS	51% hooldusesse plaanitud aladest oli 2024. a hoolduses

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	liigirikkad madalsood (7230)	KKK, EELIS	seni valdavalt hooldatud tüübi 7230 hooldus on 10 a tagasi lakanud
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	hooldatud alade pindala on suurenenud, kuid soovitud tunduvalt aeglasemalt	KKK, EELIS, eksperdiarvamus (piirkonna kaitseplaneerija ja maahoolduse spets.)	hooldushuviliste inimeste vähesus; toetuste väiksus ning nõuete ja karistuste rangus
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on oluliste muutusteta	ELME	keskmine: 7,21 (10-pallisüsteemis)
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on halb või vähenenud/halvenenud	ELME	vilets: 43,86 (100-pallisüsteemis)
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	OKAS, MaRu	OKAS-es info puudub, kuid MaRu ortofotol on näha 11 katastriüksusel ehitisi, mida HA loomisel valdavalt ei olnud, sh asuvad mitmed ehitised kaitstavatel elupaigatüüpidel
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Jah, rikkumistel on võimalik (oluline) mõju kaitseväärtustele	MaRu, KKK, Pärandniitude tegevuskava	ehitamine hävitab ehitise alla jääva elupaigatüübi ja kahjustab ehitisega piirnevat elupaigatüüpi
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei	EELIS	HA-ga piirnevad edelas elupaigatüübid 1630*, 6280*, 6410 ja 7230 ning idaosas 6280*, 6530* ja 9070 (eramaad)
väljundid	tulemused	Kui kaitsekord ei ole olnud sobiv, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	võimalusel hoiuala laiendada piirnevate elupaigatüüpide võrra	EELIS	HA-ga piirnevad edelas elupaigatüübid 1630*, 6280*, 6410 ja 7230 ning idaosas 6280*, 6530* ja 9070 (eramaad)
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei, kuid kaitse-eeskirja/määruse muutmine on juba töös	KKK, EELIS, eksperditeadmine (piirkonna kaitseplaneerija)	KKK-s on ettepanekud, samas seal mainitud müür-raunjalga EELIS-e andmeil HA-I ei kasva (pole leitud)
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	HA-I on leitud uusi II kat. liike: kadaka-rebasesamblik ja kaunis kuldking	EELIS	HA piirneb idas merikotka püsielupaigaga

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	%
Üldskoor:	86	59	68,6%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	9	9	100,0%
Survetegurid (planeerimine)	9	6	66,7%
Eesmärgid (planeerimine)	9	9	100,0%
Meetmed (planeerimine)	9	6	66,7%
Sisendid (rakendamine)	9	6	66,7%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	15	7	46,7%
Tulemused (väljundid)	17	7	41,2%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	36	30	83,3%
Rakendamine	15	12	80,0%
Väljundid	32	14	43,8%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitseseadusest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitselisi eesmärke.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaaralad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate = U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX